

Door de Fietsbalans meer investeren in de fiets

Een rondgang langs gemeenten die hun fietsbeleid verbeteren

Anne van Voorthuizen in de Vogelvrije Fietser (November 2001)

Het Fietsbalans-team van de Fietzersbond maakt dit jaar een ronde langs de gemeenteraden. De gemeenten die vorig jaar meededen met de Fietsbalans krijgen een dik rapport met de sterke én zwakke kanten van hun fietsbeleid. Grote vraag: doen de gemeenten er ook iets mee?

In **Haarlem** kreeg de raadscommissie vijf maanden geleden het eindrapport van de Fietsbalans gepresenteerd. Een paar dagen voor die presentatie ging Jaap Moerman, actief lid van de Fietzersbond in Haarlem, nog eventjes op bezoek bij Betty van Viegen, de PvdA-wethouder die verkeer in haar portefeuille heeft. Moerman: 'Het is ons toen gelukt om haar met het rapport van de Fietsbalans ervan te overtuigen dat de fietsvoorzieningen in Haarlem slecht zijn. En dat er dus hoognodig iets gedaan moet worden.' De wethouder pakte zelf de draad op en vond dat er een Knelpuntennota moest komen. Want uit de Fietsbalans bleek wel dat al het lapwerk van de afgelopen jaren onvoldoende was geweest. De Knelpuntennota zou systematisch alle gevaarlijke kruispunten, lange wachttijden van verkeerslichten en het slechte wegdek van de fietsroutes moeten aanpakken. Na de presentatie van de Fietsbalans wees de wethouder de verantwoordelijke ambtenaar er fijntjes op dat die nota niet in december klaar moest zijn, maar in september, dus vóór de behandeling van de begroting in oktober. En dat was voor Moerman een goed teken. Moerman: 'Ik vind dat er een flinke pot voor fietsvoorzieningen moet komen, één miljoen per jaar, en dan tien jaar lang.' Het lukte de Haarlemse afdeling jarenlang niet om de gemeente te overtuigen van de noodzaak van een beter fietsbeleid. Met de onderzoeksresultaten van de Fietsbalans lukte dat ineens wel.

Het Fietsbalansteam meet dit jaar het fietscomfort in dertig nieuwe gemeenten. Vorig jaar reed de hightech fiets met meetapparatuur en laptop in 59 gemeenten rond. Van deze eerste 59 gemeenten rollen nu dikke rapporten uit de computer. Meestal wordt het rapport in de verkeerscommissie van de gemeenteraad gepresenteerd door een van de Fietsbalansonderzoekers. Twintig gemeenten zijn al aan de beurt geweest en hoorden tot in detail hoe ze er qua fietsbeleid voorstonden. Een enkele wethouder had er vooraf een slapeloze nacht van. Want de Fietsbalans geeft objectief weer hoe veilig en comfortabel de plaatselijke fietsvoorzieningen zijn. De grote vraag is natuurlijk: doen de gemeenten ook iets met de adviezen voor een beter fietsbeleid? Een half jaar na het uitkomen van de eerste Fietsbalansrapporten lijkt het resultaat positief: van de eerste negen gemeenten wil meer dan de helft naar aanleiding van de Fietsbalans meer gaan investeren in de fiets.

Hoewel het een beetje te lang duurde voordat de rapporten klaar waren, maken de afdelingen, als de rapporten gereed zijn, er gretig gebruik van. Voor de actieve leden van de Fietzersbond zelf bevatten ze doorgaans weinig nieuws. Zij weten meestal prima wat er schort aan de fietsvoorzieningen in hun woonplaats. Maar het grote voordeel van zo'n rapport voor een afdeling is: er liggen feiten waar je anders een mening over hebt. Met objectieve meetgegevens sta je sterker.

In **Valkenswaard** registreerde de meetfiets dat het wegdek van de fietspaden slecht is, dat fietsers vaak moeten omrijden en veel gehinderd worden door auto's. De eerste reactie van de wethouder op deze uitkomst van de Fietsbalans was positief. Hij stippelde een bestuurlijk traject uit dat ertoe moet leiden dat de gemeenteraad in december een meerjarenplan voor betere fietsvoorzieningen goedkeurt, inclusief budget. Frans Meurkens van de lokale afdeling van de Fietzersbond heeft goede hoop dat dat gaat lukken: 'We moeten die eerste positieve reactie kunnen verzilveren. We hebben goede contacten met de gemeente. Wij hebben het actiemodel losgelaten. Wij zijn echt van het poldermodel. Op die manier krijgen we veel dingen

voor elkaar. Het begin van de buit is al binnen.' Volgens Meurkens was zo iets ook hier niet gelukt zonder de Fietsbalans.

Enschede kwam dankzij jarenlange investeringen goed uit de Fietsbalans. Als Enschede niet zoveel smalle fietsstroken had, was de gemeente misschien wel genomineerd voor de ere titel 'Fietsstad 2000'. De Fietzersbondafdeling greep de presentatie van het Fietsbalansrapport echter aan om naar de toekomst te kijken. Zij verzocht de gemeente om de aanleg van een fietsnetwerk dat voldoet tot 2010.

Wim Salomons, fietsambtenaar in Enschede, bevestigt dat Enschede een nieuwe Fietsnota gaat maken die ertoe moet leiden dat het fietsnetwerk de komende tien jaar uitgebreid en verbeterd wordt: 'Ja, we hadden een Fietsnota uit 1995. Door de Fietsbalans hebben we besloten om die te gaan actualiseren. De smalle fietsstroken, waarop Enschede minder scoorde, nemen we daarin ook mee. We dachten al wel aan zo'n Fietsnota, maar door zo'n Fietsbalansactie wordt een dergelijk besluit wel bespoedigd.'

Niet overal verloopt het beïnvloedingsproces zo gladjes. Of er daadwerkelijk iets met de Fietsbalans wordt gedaan, hangt uiteindelijk af van de politieke wil.

In **Harderwijk** viel het rapport van de Fietsbalans minder goed. De plaatselijke afdeling heeft nog een

kater van de venijnige speech van de wethouder. De wethouder Wilma Verver (VVD) voelde zich op haar tenen getrapt omdat de Fietsbalans volgens haar de negatieve kanten van het Harderwijkse fietsbeleid te veel benadrukte. En dus gaf ze de Fietsbalans ervan langs. De afdeling, die nog bij moet komen van deze domper, mikt daarom nu maar op de gemeenteraadsverkiezingen volgend jaar. Met het Fietsbalansrapport wil de afdeling dan proberen om de politieke partijen die minder op de hand zijn van fietsers om te tornen. In andere plaatsen is het vooral moeilijk om concrete toezeggingen te krijgen.

In **Meppel**, dat slecht scoorde op het wegdek, 'wordt de Fietsbalans meegenomen' in het al geplande Fietsvoorzieningenplan. Arend Beekhuis van de Fietzersbondafdeling Meppel: 'Wij hadden liever gezien dat er iets gedaan werd aan de losliggende tegels op het Prinsenplein. Waarom doet de gemeente niet eens iets extra's? Een uitnodiging om mee te denken bij het Fietsvoorzieningenplan hadden we al.'

Alleen in Haarlem leidde de Fietsbalans enkele weken na het uitkomen van het rapport al tot verbeteringen op straat. De teller op de meetfiets van de Fietsbalans registreerde de vele minuten die fietsers moeten wachten voor een verkeerslicht. Daarom keken de ambtenaren nog eens opnieuw naar de afstelling van de verkeerslichten op twee belangrijke kruispunten. Fietsers bleken toen zonder probleem veel langer groen te kunnen krijgen.

Geen enkele gemeente deed al tijdens de presentatie van het Fietsbalansrapport een spectaculaire toezegging. Blijkbaar moeten er eerst toch een paar nota's en commissievergaderingen overheen gaan. Dankzij de druk van de lokale afdelingen van de Fietzersbond boekt de Fietsbalans enkele maanden later echter in meer dan de helft van de gemeenten wel resultaat.

Niet alleen de afdelingen van de Fietzersbond maar ook de fietsambtenaren maken dankbaar gebruik van de Fietsbalans. Rian Jans, de ambtenaar die verantwoordelijk is voor het fietsbeleid in **Nijmegen**: 'Het is voor mij een welkom middel om druk uit te oefenen op de politiek. De laatste jaren werd er alleen maar op het fietsbeleid bezuinigd. Ik gebruik de Fietsbalans om te laten zien dat er meer geld voor de fiets nodig is. De laatste jaren gebeurde veel te veel ad hoc. Nee, er is nog niets concreets mee bereikt, maar ik probeer voor elkaar te krijgen dat ik volgend jaar een fietsnota kan gaan schrijven met een samenhangend fietsbeleid voor de komende tien jaar.'

Gouda, tot slot, eindigde in de middenmoot. De stedelijke dichtheid van Gouda is gunstig voor fietsers, het comfort en de directheid laten echter te wensen over. Ook Danny van Oss, de fietsambtenaar in Gouda, is blij met het Fietsbalansonderzoek dat in juni gepresenteerd werd in de raadscommissie. 'We zullen kijken of

we fietsers bij de verkeerslichten een keer extra groen kunnen geven. Dat het fietscomfort slecht uit de bus komt, heeft te maken met de grond hier. Asphalt en tegels verzakken snel. We hadden daar al een Fietsplan voor met een onderhoudsplanning. Op basis van de Fietsbalans ga ik volgende week een aanpassing van het uitvoeringsplan voorstellen in de raadscommissie Verkeer en Vervoer. Met een aangepast budget natuurlijk.' Oeps, volgende week al? Waarom kunnen andere gemeenten het ook niet zo snel doen? Van Oss: 'In Gouda staat de fiets redelijk hoog op de agenda van de politiek. Dan is het voor mij makkelijker om er meteen iets mee te doen. Ik vind, als je A zegt, moet je ook B zeggen. Als je de Fietsersbond vraagt om de routes na te lopen, dan moet je er ook iets mee doen.'